

DRŽAVNA
LJUBLJANSKA KNJIŽNICA
V LJUBLJANI

Poština plačana v gotovini.

V Ljubljani, dne 10. januarja 1923.

V. leto.

Štev. 1.

Dr. Ljubeša Kujževič
Reálna gimnazija

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokoјencev

:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamzna štev. 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštnino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Ljubljana, pokrajinska uprava oddel. za soc. politiko. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadosino frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

„Dva razočaranja“.

V »Činovníčkem Glasniku«, organu Saveza drž. činovníka in službenika, z dne 22. decembra 1922 je odgovor na članek »Razočaranja«, ki je bil izšel v 48. številki »Našega Glasa«.

Predvsem moramo ugotoviti, da članek »Razočaranja« ni smatrati kot mnenje naše Osrednje zveze, ker sem ga napisala jaz in nosim zanj tudi odgovornost, kar blagovoli vzeti avtor članka »Dva razočaranja« v »Činovníčkem Glasniku« na znanje, da ne bo po krivici dolžil neprizadetih.

Kljub temu, kar piše avtor omenjenega članka v zagovor predsednika, gospoda dr. M. Jovanovića, vztrajam na tem, kar sem trdila v članku »Razočaranja«. Trdim še danes, da je postopal predsednik Saveza nepravilno, ker se ni držal sklepov kongresa z dne 29. in 30. oktobra. Gotovo ne bi bilo »Jutro«, o katerem se splošno sodi, da ima dobre informacije iz našega glavnega mesta, prineslo vest, da je šel v družbi nar. poslanca profesorja Reiserja predsednik Saveza k finančnemu ministru in mu predložil nov načrt regulacije naših prejemkov, ako bi to ne odgovarjalo resnici. Avtor članka »Dva razočaranja« trdi sedaj, da je predsednik Saveza, ki je hkratu načelnik v ministrstvu financ, predložil oni načrt kot uradnik ministrstva financ, a ne kot predsednik Saveza, ker je pač dobil takšno in takšno službeno naročilo od ministra. Ta

zagovor ne drži. Kajti, ako je imel načelnik Jovanović službeno naročilo, da izdela gotov načrt, čemu ga je predložil v družbi narodnega poslanca? Menda je po vseh uradih tako, da predlagajo uradniki svoje službene referate sami, brez narodnih poslancev in da se takšni referati objavljajo kot načrti dotičnega urada. Ako bi bil dobil gospod Jovanović službeni nalog od ministra financ, da izdela gotov načrt za regulacijo naših prejemkov, tedaj bi prav gotovo ne bilo prineslo ljubljansko »Jutro« poročila, da je predložil nov načrt za naše prejemke predsednik Saveza v družbi poslanca Reiserja, temveč bi nazvalo oni načrt kot načrt ministrstva financ. S to ugotovitvijo so ovržene vse opravičbe »Hamurabija« v 33. in 34. številki »Činovníčkega Glasnika«.

Vem pa tudi, da nisem osamljena s svojim mnenjem glede postopanja Saveza z ozirom na resolucije kongresa z dne 29. in 30. oktobra. In ravno v kritiki tega postopanja je težišče mojega članka »Razočaranja«. Slovensno je izjavil kongres, da bo čakal na izpolnitev svojih zahtev gotov rok in da po poteku tega roka sezove na dan 8. decembra novo skupščino v Beograd. No, na vse to je Savez pozabil, čeprav ga je naša Osrednja zveza — in najbrže tudi druge pokrajinske zveze — pravočasno spomnila na dotični sklep, kakor smo to videli iz korespondence, ki jo je pred kratkim objavila Osrednja zveza v »Našem Glasu«.

Avtor članka »Dva razočaranja« vzklika, ko našteva, kaj da je vse Savez zahteval in koliko zahtev se je izpolnilo, elegično: »Život je pokazao, da smo bili optimisti.« Ne, tega ni pokazalo življenje, ampak pokazalo je, da smo bili vse premalo energični in preveč popustljivi. Ali smo vedno reagirali na krepke udarce tudi krepko? Tega pač tudi največji optimist ne more trditi. Spomnimo se le na to, kako mirno smo prenesli maksimiranje, kako mirno smo preživeli čas od 1. decembra dalje. Iz naslednjega citata po članku »Dva razočaranja« naj vsakdo sam presodi, kako vdano in s fatalistično mirnostjo sprejema Savez brce.

V članku »Dva razočaranja« so našteve nekatere naše zahteve; kot zadnja zahteva je označena »Pitanje naknade štete pričinjene ratom«. O tej zadevi pravi člankar: »Od pokrenutih pitanja rešeno je samo poslednje (o povračilu vojne škode, op. ur.). Na žalost i ono je rešeno na jedan specialan način, tako da neki od naših bitnih zahteva nisu usvojeni. Ali, ma kakvo da je rešenje, ono je ipak rešenje i pitanje je tim samim skinuto sa dnevnoga reda«. No, to je v resnici optimizem, silen optimizem! Čeprav neke bistvene zahteve niso usvojene, ampak vprašanje je le rešeno in položeno ad acta! Mrvica je dovoljena in s tem morajo biti prizadeti zadovoljni; namesto da bi zahtevali in zahtevali vsaj izpolnitev bistvenih točk in preje ne odnehali od borbe, se enostavno ugotovi »ma kakvo da je reše-

Maks Nordau:

Politična laž.

(Konec.)

Takšna je fizijologija volitev za vsa zastopstva. Izvoljeni naj bi bil zaupnik večine, a je le zaupnik neznatne manjšine, ki pa je organizirana, med tem ko tvori večina volivcev kaos nevezanih molekulov. Zato vsili lahko manjšina večini svojo voljo. Mandat naj bi pripadel onemu, ki je med državljanji najbolj sposoben in moder; pripade pa onemu, ki se zna najbolj predrzno preriniti v ospredje. Visoka izobrazba, izkustvo, vestnost, duševna potencia — vse te lastnosti so za kandidata nebitnega pomena. Ne škodujejo mu, a mu tudi prav nič ne pomagajo v političnem boju. V prvi vrsti potrebuje samozavest, predrznost, zgovornost in vulgarnost. V najboljšem primeru je lahko kandidat pošten in pameten mož, a kdor je plemenite, nežne in skromne narave, ne bo nikdar kandidat. Vsled tega najdemo tudi v najrazličnejših zastopstvih mnogo mož, ki so talenti, a tako malo mož, ki bi bili značaj.

Politik po poklicu si je pridobil mandat z lažnimi obljubami, s klečeplastvom pred množico, z deklamatoričnim predavanjem fraz in s pomočjo enakovrednih tovarišev, ki uporabljajo enaka sredstva kakor on sam. Pod kakšnimi uslovi bo izvrševal mandat? On je lahko močna osebnost ali pa človek, kakršnih gre dvajset na tucat. V prvem primeru bo stvoril sam stranko, v drugem primeru se bo pridružil že obstoječi stranki.

Lastnost, ki je voditelju stranke najpomembnejša, je volja. Volja je dar, ki ni v nikakšni zvezi z razumom, fantazijo, previdnostjo, velikodušnostjo. Krepka volja je prav lahko združena z omejenim duhom, nizkotnostjo mišljenja, z nepoštenostjo, sebičnostjo in zlobo. Volja je organična moč, ki biva dostikrat v moraličnem monstrumu, kakor se dostikrat dogaja, da ima malopomenben in zaničevanja vreden človek visoko rast in čvrsto moč mišic. Človek, ki ima najsilnejšo moč volje, pa najsi so vse druge njegove lastnosti kakršnekoli si bodi, postane povsem naravno na shodih prva, vodilna in poveljujoča oseba. On bo zdrobil slabejšo voljo, ki

se mu zoperstavlja; njegov boj proti drugim je boj železnega lonca proti lončenemu. Možno je, da si podjarmi človek z visoko inteligenco človeka z močno voljo. Toda na kakšen način? Ne v odprtem boju, temveč tako, da se podvrže človek z visoko inteligenco navidezno onemu in da mu zna svoje nazore tako spretno vlušljati, da jih smatra oni za svoje. Najvažnejša zaveznica volje v parlamentu je zgovornost. Tudi zgovornost je naraven dar, ki se silno razlikuje od visoke razvojnje stopnje duha in značaja. Lahko je kdo največji mislec, pesnik, vojskovodja ali zakonodajavec, a vendar ni zmožen dotičnik, da bi učinkovito govoril. Nasprotno je pa dostikrat združen poseben govorniški dar s povprečno inteligenco. Zgodovina parlamentov navaja neznatno število govorniških orjakov, ki bi bili hkratu razširili duševno obzorje človeštva. Najsлавnejše improvizacije, ki so imele v svetovno-zgodovinskih debatah za posledico tehtne in težke odločitve in prinesle njih povzročiteljem čast in moč, se zde ob čitanju tako malovredne, da se človek vpraša: »Kaj je moralo biti na tem govoru, da je

nje, ono je ipak rešenje. Z organizacijo, ki ima tako fatalistična načela, je boj pač lahek. Nobenega vprašanja, ki ni vsaj približno ugodno rešeno, ne bi smeli »skinuti sa dnevnoga reda«.

Naša rešitev je v močni, zavestni organizaciji, v organizaciji, ki je nepopustljiva in odločna do skrajnosti.

Štebi Alojzija.

L. Satler:

O izobrazbi in vzgoji.

(Konec.)

Vendar se navaden učenjak, t. j. oni, ki s trdom prisvaja ideje dušev. velikana, podaja v nevarnost, da postane v vsem svojem mišljenju odvisen od tujih nazorov in neizviren, dočim ustvarja duševni velikan ali genij veličastne samonikle ideje, ki vzbujajo nedeljeno občudovanje. To so ljudje, ki žive stoletja pred drugimi, večkrat osamljeni v svojih idejah radi tega, ker jih sodobna publika, ki stoji globoko pod njimi, ne razume ter vsled tega tudi ne upošteva. Duševno višino takih mož spoznajo šele pozne generacije, ki so z vedno se stopnjevaljo globino splošne kulture dosegle po mnogih desetletjih šele ono stopinjo spoznanja, ki ga je narava vlila svojim redkim ljubljencem že davno pred njimi. To so možje, ki ustvarjajo literaturo, širijo in poglobljajo vede in znanosti, ljudje, maloštevilni in nesebični, ki delajo za prosveto in gmotno zboljšanje posameznikov in narodov. To so ljudje, ki so ustvarili svet kakršen je, kajti brez njih bi bil le senca današnjega kulturnega sveta. To so ljudje, iz katerih govori božanstvo resnico o svetu in življenju vsem ostalim članom človeštva.

Razvoj kulture ni v tako veliki meri odvisen od mase inteligence, mnogo bolj od števila po naravi bogato obdarjenih sinov poedinih narodov.

Literature in splošnega kulturnega stanja posameznih narodov ni ustvarjala masa nego le peščica velikih mož, ki so vlili v svoja dela vso dušo in značaj naroda ter s tem ovekovečili sebe in narod. Zadostovalo bi bilo za veličino nemškega naroda, da so se mu rodili Goethe, Schiller, Kant, Schelling, Hegel in nekaj drugih velikana in prav nič bi ne pogrešali množice malih ljudi, ki so sicer tudi pomagali graditi mogočno kulturno stavbo, kojih dela pa stoje spričo nesmrtnih del ve-

likih genijev vendar daleč v ozadju. Veliki možje so kakor velike zvezde na nebu, ki jih opaziš takoj, čim obrneš svoj pogled proti njim in ki zatemne vse ostale zvezde, ki nerazločno svetlikajo in sramežljivo migljajo poleg svojih velikih sester. Le-te dajejo firmamentu mogočne kras in zapuščajo velike vtise.

Dela Danteja, Petrarke, Michelangela, Manzoniya, Marconiya in nekaterih drugih so dala ves sloves italijanskemu narodu in njegovi kulturni zgodovini. Brez Shakespeara, Byrona, Dickensa, Scota, Smitha in peščice drugih velikih mož, ki so se pojavili na literarnem, gospodarskem in političnem polju, ne bi bil dosegel angleški narod današnjega pomena in moči. To so bili možje, ki so vodili maso ljudstva, kakor vodi inženjer mogočen stroj, ki se mora brezpogojno vklanяти njegovi volji in misli.

Vsaka sila, ki se hoče razviti do mogočnega učinka, mora dobiti svojo vzbudo in možnost razvoja, kajti sicer ostane latentna in brezplodna. Zato je nujno potrebno ustvariti človeštvu možnost splošne izobrazbe, da se na ta način zbude speče sile in se zasledi čimveč velikih duševnih potenc ki naj posežejo v splošni kulturni razvoj in v boj za napredek.

Le s tem, da ustvarjamo možnosti splošne izobrazbe, s primernim honoriranjem izobrazbe ter dela izobražencev, bo mogoče vzgojiti primerno število intelektualcev, ki bodo posvetili vse svoje delovanje in nehanje v korist narodu in človeški družbi. Kakor sem že v tej razpravi dokazoval, danes ni ugodnega razpoloženja za razširjanje in poglobljanje idealne izobrazbe, nego stremi vse le po pridobitvi praktičnih ved, ki jih izkorišča človek v svojem boju za obstanek. Zdi se, da smo dosegli v poeziji in filozofiji, v glasbi in umetnosti svoj višek in da nam bližnji časi ne prinese več mož kakor so bili Shakespeare, Dante, Goethe, Schiller, Moliere, Voltaire, Puškin, Prešern, Leibniz, Hegel, Kant, Rafael, Michelangelo itd., nego da se nam morda obetajo le še Edisoni in Marconi.

Prihodnja stoletja bodo divjali brezdvomno hudi gospodarski boji. Življenje bo postajalo čimdalje težavnejše in v tem boju bodo zmagovali narodi, ki bodo kazali visoko kulturo, dobro vzgojo ter predvsem jakost svojih mišic in živcev.

Orodje, s katerim uporabljajo voditelji svojo moč, je seveda stranka. Kaj je parlamentarna stranka? Teoretično bi morala biti zveza ljudi, ki združujejo svoje sile, da uresničijo skupne nazore v zakonih in v smernicah državnega življenja. V praksi pa nimamo nobene velike, zlasti nobene vladajoče ali vsled svojega števila vlade zmožne stranke, ki bi jo družil in vezal program. Dogaja se, da se združijo deset, kvečjemu dvajset oseb na podlagi enotnega naziranja o zadevah javnega življenja; velike stranke se pa stvorijo vedno le pod vplivom zasebnega častihlepja, zasebne sebičnosti in privlačne sile nadkriljujoče centralne osebnosti. Že po naravi se dele ljudje na dve skupini. Ena skupina je organizirana tako, da ne prenaša nad seboj nobene nadvlade in, kakor sem razložil že zgoraj, mora v današnjem ustroju sveta vladati sama; druga skupina je rojena za pokorščino, ker ne more prenašati tega, da bi o čem sklepala, izvrševala dejanja volje, ali da bi prevzemala odgovornost napram sama sebi za vse posledice sklepov, kar je neobhodno potreben dodatek svobode in samoodločbe.

Malthuseva teorija, da se človeštvo pomnožuje po geometrični progresiji, da pa rastejo živila le v aritmetični, sicer ni dobesedno istinita, ker skrbe za uničevanje človeštva epidemije, elementarne nezgode in vojne, a vendar nam kaže statistika, da so se narodi v zadnjih 50 letih skoraj številčno podvojili in da je konkurenca na potu iskanja življenjskih predpogojev čimdalje hujša. Bolj kakor kdaj prej bodo torej v bodočnosti odločevali vsi gori navedeni činitelji. Evangelij o izobrazbi in vzgoji bo treba širiti in oznanjevati tembolj med narodom, čim krutejše se med njim uveljavljata materijalizem in njegova sestra demoralizacija. Podpirajmo delovanje »Preroda« in zajezimo ono zastrupljanje naroda z alkoholom, ki slabi duševne sile in onemogočuje vsako vzgojo. Združujemo se pa tudi v boju in v organizaciji proti onim, ki nam izobražencem ne dajo poštenega plačila za duševno delo in tako omalovažujejo izobrazbo in nje pomen v zgodovini človeštva. Ne klonimo pod težo današnjega časa in se zavedajmo Byronovih besed, da vsako trpljenje uniči, če ga ne uniči trpeči sam (all suffering doth destroy, or is destroyed even by the sufferer).

Čudež!

Največji čudež sedanje dobe se je dogodil te dni v naši državi. Vse različne stranke in strančice, ki so se do sedaj medsebojno smrtno sovražile, so se zedinile sicer le za kratek čas, ali s tem je že podana možnost, da se bodo našle še kdaj, kadar bo šlo za »velike državne interese.« Kaj pa se je vendar zgodilo? Vse stranke so soglasne, da je v »državnem interesu«, da se vsem poslancem izplačujejo dnevnice do nove skupščine, dasiravno poslanci niso pravzaprav več poslanci. To je tako »velik državni interes«, da ta soglasen nastop poslancev vseh strank prav lahko razumemo. Želeli bi le, da bi poslanci nastopali tako složno tudi takrat, kadar bo šlo za interese javnih nameščencev. Rupič.

Jugoslovovanski uradnik v Monakovem.

To je naslov pismu, ki ga je priobčila žena železniškega uradnika Olga B. v dnevniku »Jutro«, št. 1., dne 2. januarja 1923.

Ta varčna zakonska žena se je domenila s svojim možem, da gresta nakupit obleke v

imel tako nepopisljiv učinek? Vedno je pa tako, da ne prodre na večjih skupščinah pametna beseda, temveč ona, ki je govorjena z zanosom in ognjem. Ako stopiš pred večje število poslušalcev in prideš brez posebnih priprav in pogostega ponavljanja z jasnimi in stvarnimi argumenti, tedaj si lahko uverjen, da skoraj gotovo ne boš prodrl. Nasprotno se pa pogostoma dogaja, da sprejemajo zborovalci sklepe, sledeč slepo inspiraciji bedaste deklamacije, sklepe, glede katerih se jim zdi pri poznejšem treznem predvarju čudno, da so obveljali.

Ako ima voditelj stranke močno voljo, združeno s talentom zgovornosti, tedaj mu je dodeljena na odprti sceni vsega sveta prva uloga. Če pa nima govorniškega daru, tedaj je režiser za kulisami in vodi, neviden za publiko, toda igravcem najvišja avtoriteta, ves potek parlamentarne komedije. On razpolaga z govorniki, ki govore namesto njega, in dostikrat razpolaga tudi z visoko inteligentnimi ljudmi, ki so pa boječji in neodločni, a mislijo zanj.

Prva skupina je seveda v znatni manjšini napram drugi. Kakor hitro naleti človek z nagnenjem h komodni pokorščini na človeka volje in zapovedovanja, tedaj se mu ukloni in mu izroči, še hvaležen zato, vodstvo svojih dejanj in odgovornost zanje. Takšne vrste ubogljivci so dostikrat zmožni, da izvrše naloge, katere jim nalaga tuja volja, z veliko silo, previdnostjo in vztrajnostjo, še celo s požrtvovalnostjo. Ali inicijativo morajo dobiti od tuje volje. Oni imajo mnogo darov; manjka jim le inicijative, kar je le drug izraz za besedo volja. Takšni ljudje se takoj udinjajo voditelju, kakor hitro nalete nanj. Spoznajo, da je sila, in radi mu dajo na razpolago svoje posedine sile, ker čutijo, da jih bo pripeljal k zmagi in plenu. Vse bistvene funkcije parlamentarizma izvršujejo strankini voditelji sami. Oni sklepajo, se bojujejo in triumfirajo. Javne seje so igrokazi brez pomena. Govore govore, da navidezno vzdržujejo fikcijo parlamentarizma. Toda le redkokdaj je posledica kakega govora važen sklep parlamenta. Govori so sredstvo, s katerim si pribori govornik ugled in moč; navadno so brez najhralejšega vpliva

Monakovo, ker nista imela ničesar več obleči. Tudi za otroke in božično drevo bi kaj kupila.

Utrujena od 12 urne vožnje, še bolj pa od neštetih revizij potnega lista in carnikov dopleta v Monakovo. Bila sta skrajno potrebna počitka, vsaj po človeškem razumu. Ko je gospa Olga zagledala velikomestno življenje je pozabila kako životari topo, prazno, enolično, kruhoborsko življenje v Ljubljani in postala je tako čudovito budna, da ni zaželela počitka. Pregovorila je moža, da sta pričela pravo veseljaško življenje: romata iz hotela v hotel, vozita se s tramvajem, obiščeta rotovško klet in v vsej srednji Evropi najfinejšo kavarno Luitpold pozno ponoči.

Umevno je, da se po taki krokariji prične naslednji dan s predjužnikom, posečanjem galerije, razstave, gledališča, koncerta, poslušanjem najodličnejših umetnikov in umetnic v najboljših prostorih, letanjem po pivovarnah, kavarnah in posetom bara.

Ni čuda torej, da je gospa Olga B. pozabila na obleko, po katero se je peljala. Kupila je le nekaj volne, šivank, ščetk za zobe in pudra.

Pa saj obleke ni niti potrebovala. Kakor sama trdi v pismu, sta pustila z možem doma vrsto oblek in kupe perila, s čimur bi lahko še dolgo izhajala.

Kakor pravi gospa Olga B., jo je njen izlet — torej ne nakup obleke — poučil, da v Sloveniji premalo varčujemo, in to posebno slovenski uradniki, in kliče: »Štedite, bolj štedite!«

Torej človek, ki plača visoke pristojbine za potne liste in drago vožnjo v Monakovo, tam nekaj dni veseljači, si privoščijo vse udobnosti velikomestnega življenja, prinese pa domu nekaj pudra, šivank in krtačice za zobe, si predrzne drugim priporočati štedljivost! To je, milo rečeno: »Nesramnost.«

Vsaki državni uradnik in vsaki pametni človek pa po prečitaniu tega pisma takoj uvidi, da mora imeti gospa Olga B. posebne dohodke in privilegije pri vožnji, ker z uradniško plačo ne bi mogla potovati v Monakovo po puder, šivanke in krtačice.

Če bi žene slovenskih državnih uradnikov hodile v Monakovo kupovat puder, šivanke in krtačice za zobe in bi se posluževale vseh udobnosti nemških Aten, kakor je to storila gospa Olga B., potem bi morali uradniki z družinami vred kmalu lakote poginiti. Tako pisarjenje, če tudi je tako konfuzno, kakor je pismo gospe Olge B., uradništvu samo škoduje.

na dejanja, to se pravi na glasovanje poslancev. Kako da bodo glasovali poslanci, to se določi izven skupščinske dvorane. Za glasovanje je odločilnega pomena volja voditeljeva, interesi in samopašnosti poedinih poslancev, a malokdaj in le pri velikih, preprostih in ostro omejenih vprašanjih mnenje javnosti. Kar se govori v teku debate, je za njen izid brez pomena; razprave bi kar brez škode odpadle in le sklepe, storjene v stranki sami in po volji voditelja, bi se predložilo odločujoči preizkušnji glasovanja.

Padca voditelja stranke, ki je prišel do vlade, ne povzročajo nikdar napak, ki jih je bil zagrešil pri izvrševanju vladne moči, te napake služijo le kot pretveza za napade nani. Padec povzročajo, ali močnejša nasprotna volja, ali pobeg plačnikov, katerim ni mogel zmogovalec razdeliti dovolj plena, ali pa skupen nastop obeh teh vzrokov. To je tako resnično, da izprememba ministrstva, tudi če pride moč na stranko, ki je prejšnji prav v bistvu nasprotna, ne izpremeni prav nič na globokejših postopkih državnega življenja. V razmerju poedinca napram državi ostane vse kakor prej, državljani, ki ne čita listov, niti ne slutijo,

Pouk glede ljubezni do domovine tudi prav malo pristojno človeku, ki hodi zapravljat denar v tuje države.

Državni uradnik.

Vestnik.

Na znanjel Ker so tiskovni stroški zelo narastli, poština se je popetorila in je radi skrajno neugodnega gmotnega položaja državnih nameščencev v splošnem številu naših naročnikov zelo padlo in tudi oni, ki so še ostali, plačujejo naročnino zelo neredno, tako, da niti polovica ni plačala celo lanskoletne naročnine, upravi lista za današnjo naročnino ni mogoče vzdrževati v dosežanem obsegu. Ker na povišanje naročnine ali dvigovanje števila naročnikov v naših obupnih gmotnih razmerah za enkrat tudi ni misliti in je na drugi strani neobhodno potrebno list vzdržati, sklenil je časnikarski odsek O. Z., da izhaja za dosežanje naročnino »Naš Glas« v bodoče začasno le trikrat na mesec in sicer vsakega 10., 20. in zadnjega v mesecu. Ta sklep odbril je tudi izvanredni občni zbor O. Z. dne 29. decembra 1922. Nobenega dvoma ne more biti o tem, da nam je lastno glasilo v nastalih razmerah potrebno bolj kakor kedaj poprej; če ga ne bi imeli, morali bi ga ustanoviti sedaj. Je in bo to naše edino orožje, ki ga ne smemo za nobeno ceno dati iz rok. Na nas samih je, da ga obdržimo. Prosimo radi tega vse tovariše - naročnike, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče in da nam po možnosti pridobijo še novih naročnikov. Kdor naročnino za lansko leto še ni poravnal, storj naj to čimprej. Ostanek ima označen poleg naslova zadnje številke. Tovariše pa, ki imajo naročnino za lansko leto plačano, prosimo, da jo nemudoma obnovijo. Položnice smo poslali vsem. One g. tovariše pa, ki so list prejemale doslej in ga nam sedaj odpovedali, pri tem pa pozabili poravnati že davno zapadlo naročnino, prosimo, da nam nakažejo dolžno svoto brez vsakega odloga.

Uprava.

Društvo javnih nameščencev v Celju je na svoji seji dne 22. decembra 1922 enoglasno sklenilo: 1. Vprašati visoko vlado, ali je dovoljeno javnim nameščencem v Sloveniji z ozirom na pogubonosno gmotno stanje sprejemati, kakor se to bajé dogaja v drugih pokrajinah, ne glede na § 35. služb. pragmatike, darove in nagrade? 2. Priporočati svojim članom, da ne plačajo, ker ne morejo, ne glede na točko V. člen 16. stanovanjskega pravilnika, nikake povišane stanarine dotlej, dokler ne dobe zadostnih plač, oziroma stanarinskih doklad.

Pozor! Prijave k pogrebniemu skladu društva drž. pisarniških uradnikov za Slovenijo pošiljajte odslej naravnost društvenemu blagajniku tov. Iv. Sotelsku, pisarniškem vodji pri oddelku ministrstva za trgovino in industrijo, Turjaški trg. On daje tudi vse tozadevne informacije. Za odgovore je prilagati znakom za 1 Din.

Protest javnih nameščencev in železničarjev v Marlboru. V četrtek 4. januarja je bilo v Marl-

born zborovanje javnih nameščencev in železničarjev. Shod je bil sklican v prvi vrsti za to, da protestira proti povišanju stanovanjskih najemnin. Na shodu je bilo navzočih čez 1000 oseb, med temi je bilo zastopano ženstvo v prav velikem številu. Shod je vodil dr. Pečovnik. Sodni svetnik dr. Vidovič je obrazložil stanovanjski zakon in novi pravilnik. Kot zastopnik železničarjev je govoril načelnik postaje Mohorko, kot zastopnik invalidov Kopina, Besedo je dobil tudi narodni poslanec Brandner. Shod je bil ves čas prav burben, naravnost vihra je pa nastala med govorom dr. Marina kot zastopnika Društva hišnih posestnikov. Dr. Marin ni bil v stanju, da bi sklenil svoj govor. Zborovalci so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo noveliranje stanovanjskega zakona tako, da se zaščiti tudi podnajemniki, zvišanje draginskih dokladov za 100 odstotkov, trinajesto plačo in ukinitje maksimiranja. Shod je trajal tri ure.

Znamenja. Društvo javnih nameščencev v Celju je sklenilo na seji, ki je bila 2. januarja, sledeče: Društvo pozove vse javne nameščence, da izstopijo, dokler se njihovo gmotno stanje ne uredi, iz vseh kulturnih in političnih društev in da odlože svoje funkcije v teh društvih. Sklep je bil sprejet soglasno. Ta sklep moramo smatrati kot oster protest proti brezvestnemu izigravanju naših interesov, a če ga bodo znali merodajni činitelji prav upoštevati, je drugo vprašanje. Res je, da sklep direktno ne zadene povzročiteljev našega bednega položaja, a indirektno jih gotovo zadene. Tudi naša javnost je sokriva, da so prišli državni uslužbenci na tisto točko pod ničlo, kjer morajo odreventi za vsako prostovoljno delo. V boju, ki ga bijemo zadnje mesece za svoj obstanek, nas ni podpirala javnost. Vsa naša društva, ki tako rada nastopijo tamkaj, kjer gre le za parado, vse naše korporacije, ki bi imele tudi velik interes na tem, da bi bili državni nameščenci gmotno neodvisni — vse je molčalo kakor grob. Popolnoma osamljeni smo ostali v našem boju, le politične stranke ga z demagogijo izkoriščajo za prihodnje volitve v narodno skupščino. Če smo odkritosrčni in pogumni, morajo pa naše organizacije nekaj priznati: namreč to, da niso naše organizacije nikdar podpirale druge stanove, kadar so se borili za svoj obstanek. Vem, da smo še daleč od tega dneva, ko bodo vsi, ki so odvisni zgolj od dela svojih rok, a ne od brezdelnih rent, nastopali solidarno. Po mojem mnenju bi ne smeli biti nobeden boj nobenega stanu — če je seveda ta boj upravičen in pošten — osamljen, temveč vedno bi mu morali tvoriti močno rezervo vsi ostali odvisni stanovi. Čas bo, da prične misliti naše organizacije tudi na ta način boja, ker le ta način bo uspešen. Stanovi so dandanes s neštevilnimi gospodarskimi vprašanji tako tesno zvezani drug z drugim, da morajo nastopati skupno za izboljšanje svojega družabnega stališča. Kadar se podraže živila, se podraže ravno tako za državnega delavca kakor za delavca privatnega podjetja. Toda vsaka skupina teh delavcev nastopa ločeno in je navadno poražena. Moja

da je na krmilu drugo ministrstvo in druga stranka; besede liberalno in konservativno so le krinke za bitne vzroke vseh parlamentarnih bojov, dogodkov in izprememb, to je za pohlep po vladanju in za egoizem.

To je debela in mnogokratna plast politične laži naše dobe. V mnogih deželah je parlamentarizem pravzaprav le španska stena, za katero se zabava absolutizem kraljestva po božji milosti. Kjer je pa parlamentarizem dejstvo, kjer v resnici vlada parlament, ne pomenja nič drugega nego diktaturo poedinih osebnosti, ki se izmenjavajo v oblasti. Teoretično naj zagotovi parlamentarizem večini odločilni vpliv, praktično je pa ta vpliv v rokah pol tucata voditeljev strank, njih svetovalec in opod. Teoretično naj bi stvorili naziranja argumenti, ki jih slišijo poslanci v parlamentarnih debatah, v praksi je pa tako, da so debate brez vpliva na nazore, ki se določajo le po volji voditeljev in z ozirom na privatne interese. Teoretično naj je tako, da bi morali zasledovati poslanci le dobrobit splošnosti, v praksi skrbe na stroške splošnosti v prvi vrsti za svoj dobrobit in za dobrobit svojih najbližjih prijateljev. Teoretično naj bi

bili poslanci najboljši in najmodrejši izmed državljanov, v praksi so le najbolj častihlepni, vsiljivi in debelokožni. V teoriji pomenja odajja volivnega listka za določenega kandidata, da ga volivec pozna in mu zaupa; v praksi glasuje volivec za človeka, o katerem ne ve ničesar drugega nego to, da mu je tedne trobila izvestna četa trobentačev njegov ime na uho in ga sukala pred njegovimi očmi. Sile, ki naj bi poganjale parlamentarni stroj, so izkušnje, pogled v bodočnost, nesebičnost; v resnici so te sile moč volje, egoizem in zgovornost. Visoka inteligenca in plemenito mišljenje podležejo spretni mlačvi frazi in izredni predrznosti. Parlamentov ne vodi modrost, temveč samoglav individualen sklep in grmeča beseda. O samoodločbi narodov, katere sankcija je parlamentarizem, ne odpade na poedinega državljana niti gram, ubogi Mihec mora odračunovati desetino in biti poslušen in se raniti komolec ob tisoč in tisoč brezmišelnih odredb kakor preje. Na parlamentarizem, z vsem njegovim hrupom, se spomni le če se utruji s hojo do volišča in kadar ugotovi, da so v časopisju vsa druga poročila bolj zanimiva kakor ona iz parlamenta.

vročja želja je, da bi naše organizacije razmišljale o tem problemu in povedale svoje mnenje.

S a m o t a r.

Društvo javnih nameščencev v Celju je na svoji seji 2. januarja 1923 sklenilo soglasno pozvati vse javne nameščence, da izstopijo in odlože svoje funkcije, dokler se njihovo gnotno stanje ne uredi, iz vseh kulturnih in političnih društev. Odbor pričakuje od slehernega javnega nameščenca najstrožjo disciplino in striktno izvajanje sklepa.

Brez zaščite in pravice. »Nar. Prosv.« poroča o naravnost škandaloznih razmerah, ki vladajo na jugu naše države. Iz članka posnemamo: »Iz raznih strani države prejemamo brzoglave, da učiteljstvo celih okrajev po več mesecev ne preleva plače! Mi oddajamo te pritožbe na pristojna mesta. Izgleda, da vse to niti najmanj ne zgane one gospode v toplih pisarnah, ki ravno v teh dneh predlagajo sami sebe za odlikovanja, dobijo pohvale in odlikovanja poleg drugih beneficij in honorarjev, ki so si jih izposlovali. Na naše mnogobrojne proteste nam oni odgovarjajo z nekimi otvarjanjem trimesečnih kreditov. Medtem minevajo meseci, in to stanje se stalno prolongira in ga ni konca. Izgleda, da ta gospod ali noče ali ne more vršiti svojih službenih dolžnosti in noče posnemati onih, ki daleč v vaseh brez potov gladni vrše svojo službeno in s tem državno dolžnost, ki hodijo sedaj, v zimski dobi, le v letni obleki, brez zaščite proti mrazu po 30 do 40 km do osrednjega mesta po plačo, a je zopet in zopet ne dobe. Vračajo se zopet že petič, celo šestič, niti s pet para v žepu k svoji gladni družini in so primorani prositi kaše na upanje, da prehranijo svojo družino in sebe. To se ponavlja mesec za mesecem, a gospoda, ki se jih to tiče, mirno vztrajajo brezdelno na svojih mestih in izdelujejo predloge za svoja odlikovanja, potovanja na državne stroške v inozemstvo in slično!

Česa ne bo. Po prevzemu poslov po novi vladi so prinašali dnevnik dan za dnem za državne nameščence razveseljive novice. Poudarek v teh novicah je bil na dveh kratkih besedah: ne bo. Trinaeste mesečne plače ne bo, povišanja doklad ne bo, ukinitja maksimiranja ne bo, službene pragmatike ne bo, novih imenovanj ne bo itd. itd. Ampak bo in je že: povišanje stanarine, če le mogoče za nekaj sto procentov, povišanje cen moke, sladkorja, masla, obleke, kurjave, razsvetljave, ukinitje carin za izvoz življenskih potrebščin itd. itd. itd.

Kaj se dogaja na naši državni železnici. »Nova Pravda« prinaša sledeči dopis: Pred kratkim sem se peljal po opravkih na Dolenjsko. Vstopim v oni del vlaka, ki je namenjen proti Karlovcu. Voz ni bil kurjen. Tolažim se s tem, da dobimo paro med vožnjo. Toda bridko sem se zmotil. Zmrzovani smo vsi do Grosuplja in sicer zakaj? Med »kočevca« in »dolenjca« je bil vklopljen salonski voz z neko lovsko družbo. Da bi je ne zeblo, so zaprli paro za salonskim vozom, tako da so morali zmrzovati vsi potniki v zadnji polovici vlaka.

Veliki župani. S 1. januarjem 1923 sta bila imenovana z letno plačo po 9000 D za velikega župana ljubljanske oblasti dr. Vilko Baltič in za mariborsko oblast dr. Miroslav Ploj.

Likvidacija pokrajinskih uprav. Zagrebški listi poročajo, da je minister notranjih zadev izdal naredbo, po kateri se mora tekom štirih mesecev izvršiti likvidacija pokrajinskih uprav. V smislu zakona o obli upravi se mora pričeti poslovanje oblastnih uprav takoj. Po členu 23. prvotnega zakona je bilo namreč predpisano, da se morajo izvršiti imenovanja velikih županov tekom treh mesecev od dne uveljavljanja zakona. Ker je imel minister za notranje posle med tem pripraviti vse, česar je treba, da se namesti in začne poslovati oblastna uprava, je očitno v smislu zakona, da se smatra že sam dan imenovanja velikih županov za pričetek oblastne uprave in bi morali posli biti velikim županom takoj izročeni. Jasno sledi to še posebej iz člena 24., ki odreja začetek četrtega meseca od dne uveljavljanja zakona kot pričetek poslovanja oblastnih uprav tudi za tiste oblasti, ki nimajo svojega sedeža v krajih, kjer je sedež pokrajinskih uprav (torej n. pr. v Mariboru). Novela k zakonu je sprejela termin za imenovanje velikih županov ter

odredila 31. december 1922 kot skrajni rok. S tem se je tudi avtomatično pomaknil v členu 24. zakona predpisani začetek poslovanja oblastnih uprav tako, da je termine računati v najskrajnejšem slučaju od 27. oktobra 1922 (dan uveljavljanja novele) in bi torej bil začetek četrtega meseca 28. januar. Med tem, ko veliki župani v mestih, kjer je sedež pokrajinskih uprav, pričnejo poslovanje lahko brez težkoč takoj, je seveda za prenos poslov na nova oblastna središča treba nekaj časa. Izgleda, da ima ministrov odlok ta pomen, da mora biti do konca aprila poslovanje vseh oblastnih uprav že popolnoma urejeno. S tem dnem bodo potem tudi pokrajinski namestniki odpravljeni, ker bo dovršena edina naloga, ki jim je sedaj izročena, likvidacija pokrajinskih uprav.

Važno za delodajalce in njih uslužbence. — Okrožni urad za zavrovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega opozorila: Ker je minister za socialno politiko statut Osrednjega urada za zavrovanje delavcev odobril, se prispevek za bojniško zavarovanje, ki je dosedaj znašal v celokupnem iznosu (za delodajalca in delojemalca skupaj) 5 %, na podstavi § 197 tega statuta počeniš z dnem 1. januarja 1923 zviša na 6 % zavarovanega zasluzka (mezde). Od tega prispevka plača delodajalec kakor doslej polovico t. j. 3 %, drugo polovico pa ima pravico odtegniti od plače (zasluzka) delojemalca. — Z istim dnem se uvede na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 7. dec. 1922, št. 10.810, prispevek za Borzo rada v višini 5 % celokupnega bolniško - zavarovanega prispevka (delodajalca in delojemalca skupaj). Tudi ta prispevek plačata po polovici delodajalec in delojemalca, tako da odpade na delodajalca 2 1/2 %, druga polovica se pa lahko odtegne od zasluzka delojemalca. — Prispevek za zavrovanje za slučaj nezgode se na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 20. novembra 1922, št. 8507, počeniš z dnem 1. januarja 1923 zniža od dosedanjih 8 % na 6 % zavarovanega zasluzka in ga plača kakor doslej delodajalec v celoti. Prispevek za slučaj nezgode znaša torej od napominanega dneva dalje za vsakih 100 Din zavarovanega zasluzka (mezde) tolikokrat po 6 par, kolikor znaša nevarnostni odstotek v kategoriji, v kateri je zavarovanje priglašeni obrat (podjetje, gospodarstvo, gospodinjstvo) uvrščen, kar je razvidno iz uvrstitvenega odloka, ki ga je vsak delodajalec dobil oz. ga bo še dobil. — O navedenih spremembah bodo vsi delodajalci še posebej obveščeni. — Kakor znano, se deli zavarovani zasluzek po zakonu o zavarovanju delavcev v 17 mezdnih razredov, na podlagi katerih se izračunavajo in predpisujejo v plačilo vsi zgoraj napominani prispevki. Vsi prispevki se bodo predpisovali detajlirano na skupnem plačilnem nalogu. Vsled silnega navala dela in pomanjkanja osebja se je predpis prispevkov za minule mesece zapoznil, da mnogi delodajalci še niso dobili plačilnih nalogov; ker se je sedaj osobe pomnožilo, bo mogoče, da bodo prispevki za dobo do konca leta 1922 predpisani in plačilni nalogi zanje do najpozneje 31. januarja 1923 vsem delodajalcem dostavljeni. Po dovršeni reorganizaciji Okrožnega urada bo urad izdajal plačilne naloge, iz katerih bodo razvidni prispevki za vsakega delojemalca posebej.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

P. t. Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev v Mariboru.

Vaš dopis z dne 28. 12. 1922. smo za zadnjo številko prejeli prepozno. Ker je današnja številka izšla šele po Vas sklicanem sestanku, poziva nisimo mogli priobčiti pravočasno in smo radi tega objavo opustili.

Iz vrst nižjih uslužbencev smo prejeli dopis, v katerem se zahteva dvojna trinajsta plača najpozneje do 1. februarja t. l. itd.

Dopisa nismo priobčili, ker anonimnih dopisov sploh ne priobčujemo.

G. Pečovnik, Polskava.

Prejeli smo dne 30. 12. 1922. pri poštnem uradu Polskava vplačanih Din. 10. Položnica se je menda založila, ker smo dobili od čekovnega urada le kratko obvestilo: »Pečovnik, Polskava Din. 10.« ne vemo, kdo jih je vplačal. Imamo med naročniki dva gg. Pečovnika a nobenega tega imena v Polskavi. Prosimo pojasnila, da nam bo mogoče znesek pravilno vknjižiti.

Vabilo

na

2. redni občni zbor

Nabavljalna zadruga državnih nameščencev v Kočevju
ki se vrši
dne 28. januarja t. l. ob 10 uri v telovadnici osnovne šole.

DNEVNI RED:

- 1.) Konstituiranje občnega zbora.
 - 2.) Poročilo upravnega in nadzornega odbora o računskem zaključku na 31. dec. 1922 z razdelitvijo čistega dobička in razrešenjem odborov.
 - 3.) Sprememba pravil.
 - 4.) Volitev upravnega odbora.
 - 5.) Volitev nadzornega odbora.
- Ako občni zbor ob določenem času ne bi bil sklepčen se vrši pol ure pozneje ne glede na število prisotnih.
- Zaključni račun so članom do občnega zbora pri predsedniku na vpogled.
- Kočevje, 1. jan. 1923.

Upravni odbor.

JOSIP OLUP

Trgovina z manufakturnim blagom in z oblekami domačega izdelka.

Stari trg št. 2. in

gostilna pod Trančo.

Toči pristna dolenska in štajerska vina
Preskrbljeno za mrzla in gorka jedila.

Ljubljana.

Modna trgovina

Peter Šterk

Ljubljana, Stari trg št. 18.

se priporoča

Najnižje solidne cene!

M. Mihelič

LJUBLJANA, Selenburgova ulica.

Specialna trgovina ščeterskih izdelkov.

Parfumerija in galanterija.

Edina zaloga jugoslovanskih igralnih kart.

Krojevstvo Fran Igljč Krojevstvo

Ljubljana, Kolodvorska ul. št. 28.

dolovanje oblek za gospode, otroke in uniforme.

Za dame po najnovjšem modernem kroju.

Lastna zaloga modnega blaga.

— Uradnikom znaten popust. —

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15.

priporoča svojo zalogo

dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Delikatese, specerija in vinarna

Fr. Kham, Ljubljana

nasproti hotela „Union.“